

РЕШЕНИЕ

№ 34711

гр. София, 23.10.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 13 състав, в
публично заседание на 30.09.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Елица Райковска

при участието на секретаря Кристина Петрова, като разгледа дело номер **4790** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК във връзка с чл. 118, ал.1 КСО. АССГ е сезиран от С. П. Я. с жалба срещу решение № 2153-21-91/02.04.2025 г. на Директора на ТП на НОИ С. град. Моли атакуваният акт да бъде отменен, поради допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, противоречие с материалноправните разпоредби и несъответствие с целта на закона. Претендира отмяна на обжалвания акт и присъждане на разноски за адвокатско възнаграждение, за които се прилага списък (л.85). Ответникът, Директор на ТП на НОИ С. – град, чрез упълномощен юрисконсулт, в съдебно заседание и в депозираните писмени бележки, оспорва жалбата, прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение и претендира присъждане на юрисконсултско такова. АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД след като обсъди доводите на страните и прецени представените по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното: Жалбоподателят С. Я. е подал Заявление вх. № 2113-21-6779/19.09.2024 г. (л.21), с което е поискал да му бъде отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст. Към заявлението са били представени и необходимите документи по чл. 2 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС). Въз основа на представените документи и данните от Регистъра на осигурените лица, длъжностното лице по „Пенсионно осигуряване“ е издало Разпореждане № [ЕГН]/5 от 28.10.2024 г., с което е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст на жалбоподателя по чл. 68, ал. 1-2 КСО, във връзка с Договор между Република България и Руската федерация, считано от 17.09.2024 г. Впоследствие, с процесното разпореждане № 60021766664/2 от 26.11.2024 г., личната пенсия на жалбоподателя е изменена в действителен размер на основание чл. 99, ал. 1, т.

2, б. „д“ КСО, вр. чл. 10, ал. 2 НПОС, считано от 17.09.2024 г., при зачетен осигурителен стаж от първа категория 02 години 10 м. и 11 дни, от втора категория 00 г. 01м. и 09 дни, от трета категория 37 г. 00 м. и 06 дни. На основание чл. 104 КСО е зачетен общ размер на осигурителния стаж, превърнат към трета категория – 41 г. 11 месеца и 03 дни с индивидуален коефициент 2,9532, изчислен по реда на чл. 70, ал. 8-9, ал. 10, т. 2 и ал. 2 и ал. 11 КСО от осигурителния доход на жалбоподателя за периода 01.01.2000 г. – 16.09.2024 г. в размер на 532 485,04 лв.

Разпореждането е обжалвано пред директора на ТП на НОИ, който с Решение № 2153-21-91/02.04.2025 г. е отхвърлил жалбата като неоснователна.

Решението е връчено на жалбоподателя на 17.04.2025 г. (л.71).

От правна страна съдът намира следното:

Обжалваният административен акт е издаден от компетентен орган по смисъла на чл. 117, ал. 1 КСО и с оглед представената Заповед № 1712/17.08.2015 г. (л.70), от която е видно, че Т. В. е назначен на длъжността Директор на ТП на НОИ С. – град, като с него е потвърдено разпореждане, също издадено от компетентен орган, съгласно Заповед № 1015-21-247/04.12.2018 г. (л.46). При издаване на процесното решение не са допуснати съществени нарушения на административнопроцесуалните правила, които да са от такова естество, че да са ограничили правото на жалбоподателя да участва в административното производство. Административният акт е формално мотивиран и отговаря на изискванията за форма и съдържание (чл. 117, ал. 3 КСО и чл. 59, ал. 2 АПК).

Страните не спорят за фактите по делото. Спорът е по правото и по-конкретно по приложение на разпоредбата на чл. 104, ал. 2 и ал. 3 КСО, като жалбоподателят счита, че трудът, който е полагал в условията на първа категория труд, следва да се преобразува по реда на чл. 104, ал. 3 КСО, а административният орган не намира основание за приложение на тази разпоредба, поради което е преобразувал труда от първа в трета категория по реда на чл. 104, ал. 2 КСО.

Така спорни по делото се явяват периодите, през които жалбоподателят е работил в ПРУ „Д.“ Рудник „Д. 1“, за които е представил удостоверение образец УП 30 № 48/05.10.1988 г. със заверен осигурителен стаж за времето от 01.11.1985 г. до 31.12.1987 г. на длъжност „подземен геолог“, както и удостоверение образец УП 30 № 175/05.10.1988 г., със заверен осигурителен стаж за времето от 01.01.1988 г. до 17.09.1988 г. на длъжност „подземен геолог на рудник“.

В разпоредбата на чл. 104, ал. 1 КСО е предвидено, че Министерският съвет определя кой труд към коя категория се причислява съобразно характера и особените условия на труд. Съгласно чл. 104, ал. 2 КСО при пенсиониране за осигурителен стаж и възраст осигурителният стаж се превръща, като три години осигурителен стаж от първа категория или четири години от втора категория се зачитат за пет години стаж от трета категория. Според по-благоприятния ред на изчисление, предвиден в чл. 104, ал. 3 КСО за работниците, инженерно-техническите специалисти и ръководните служители до ръководител на участък включително, заети на работа под земята в подземните рудници, в подземните геологопроучвателни и хидротехнически обекти, в тунелното и подземното минно строителство една година осигурителен стаж от първа категория се зачита за три години осигурителен стаж от трета категория.

Не се спори, че трудът, положен от жалбоподателя, в процесния период като „подземен геолог“ и „подземен геолог на рудник“ е от първа категория. Съгласно чл. 1 от ПКТП (отм.), приложим в случая, от първа категория е трудът на инженерно-технически работници до началник (ръководител) на рудник включително, инженерно-технически работници до началник (ръководител) на предприятие включително, в предприятията на безруднична структура и хронометражисти, заети с подземна работа в мините, тунелите и други подземни обекти; началници и зам.-началници на минноспасителните станции и минноспасителните пунктове.

За правилното решаване на делото и за изясняване на обстоятелствата, касаещи категорията на труда, респ. правилното му преобразуване, оценката на събраните по делото доказателства и съдържащите се в тях факти следва да бъде направена по критериите, утвърдени в практиката на Върховния административен съд, във връзка с тълкуването и прилагането на чл. 104, ал. 3 КСО. ВАС нееднократно е посочвал в свои решения, че водещ критерий за определяне категорията на полагания труд следва да бъде мястото и характера на извършваната работа, а не структурно-функционалното звено, към което се числи длъжността „геолог“ (Решение № 13659 от 08.11.2018 г. по адм. д. № 12226/2017 г., VI отд. на ВАС, Решение № 6780 от 09.06.2015 г. по адм. д. № 820/2015 г., VI отд. на ВАС). В конкретния случай обектът, на който е полагал труд под земята жалбоподателят е признат за силикозоопасен съгласно Заповед № 154/1709.1960 г. на комитета по промишлеността и протокол от 13.10.1960 г. на ДСИ при МНЗСГ, каквото отбелязване е направено в УП 30 № 175/05.10.1988 г. Длъжността „подземен геолог“, която той е заемал, попада в инженерно-техническите специалисти, без значение дали е бил с изпълнителски или ръководни функции и дали същата се е числяла към ръководството на рудника. Структурно-функционалното звено, към което попада, не е определящо, а следва да се вземе предвид естеството на работата и условията, при които трудът е полаган. В този смисъл, съдът намира за доказано, че жалбоподателят е полагал труд от първа категория като „подземен геолог“ и „подземен геолог на рудник“, както и че е полагал труд под земята в подземен рудник. На двете удостоверения (л. 51 и л. 53) е посочено, че обектът е признат за силикозоопасен, което е допълнително съображения за неблагоприятните условия, при които е полаган труд.

Изложеното от процесуалния представител на ответника становище, че не са доказани предпоставките за приложението на ал. 3 и превръщането на труда по този ред, не се споделя от настоящият съдебен състав. Съществени критерии при определяне на категорията труд, положен при условията на хипотезата на чл. 104, ал. 3 КСО, следва да бъдат изведени от разпоредбата на чл. 104, ал. 1 КСО. Това са "характерът и условията на труда", а не структурно-функционалното звено, в рамките на което той се полага. Така в Решение № 13326 от 19.10.2011 г. по адм. д. № 7838/2011 г., VI отд. на ВАС е възприето, че: „Критерият, възприет от законодателя в чл. 104, ал. 3 КСО, е характерът на полагания труд - с оглед заетост под земята, и е без правно значение дали изпълняваната длъжност е била включена в щатното разписание на съответния участък. Използваният израз "до ръководител на участък включително" е относим към определянето на това кои ръководни служители, заети под земята, ползват установената привилегия, което следва както от граматическото тълкуване (предвид липсата на запетая след "ръководни служители"), така и от логическото тълкуване, доколкото е очевидно, че за работниците и инженерно-техническите специалисти се изисква единствено полагане на подземен труд. Ако законодателят е искал да ограничи приложението на тази разпоредба съобразно критериите, "включени в щата на участъка", а не съобразно характера на труда, редакцията на нормата би била друга. Доколкото между страните няма спор, че касационната жалбоподателка е полагала труд като подземен геолог и др. в подземен рудник и подземно геологопроучвателно предприятие на различни участъци, се налага изводът, че е полагала подземен труд и са налице основанията по чл. 104, ал. 3 КСО“. В конкретния случай не се претендира жалбоподателят да е бил ръководител на рудник или ръководител на участък. Възраженията, че длъжността попада към ръководство на рудника, не променя характера на работа, доколкото е безспорно, че е полаган труд под земята, като подземен геолог, в подземен рудник. В тази връзка е без значение, че според представеното УП-30 № 48/5.10.1988 г. (л.53), длъжността попада „към руднично ръководство“. Това е така, тъй като съществени за приложението на ал. 3 са характерът на работата и условията на труда. Административният орган

приема, че този труд е полаган в силикозоопасна среда, под земята и на длъжност „подземен геолог“, поради което го приема и за такъв от първа категория, а същевременно дискредитира тези факти при превръщането на труда от първа в трета категория. Без значение е, че в представената на л. 11 изплащателна бележка е посочено „РУ „Д.““. Изхождайки от длъжността и характера на работата, следва да се приеме, че се касае не за ръководна, а за изпълнителска функция. В решение № 3109 от 10.03.2010 г. по адм. д. № 14631/2009 г., VI отд. на ВАС е посочено изрично, че длъжността „подземен геолог“ попада в кръга на инженерно-техническите специалисти, заети на работа под земята и трудовият стаж се превръща към трета категория по реда на чл. 104, ал. 3 КСО.

В обобщение, съдът приема, че длъжността „подземен геолог“ попада в кръга на инженерно-техническите специалисти, заети на работа под земята и при превръщане на трудовия стаж от първа в трета категория, приложима е разпоредбата на чл. 104, ал. 3 КСО, както е прието и в цитираното по горе Решение на ВАС.

Жалбата е основателна, като решението на директора на ТП на НОИ С. – град следва да бъде отменено, а преписката върната за ново произнасяне съобразно мотивите на настоящото решение. При този изход на спора основателна се явява претенцията на жалбоподателя за присъждане на разноски за адвокатско възнаграждение. Съгласно чл. 8, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа (загл. изм. - ДВ, бр. 14 от 2025 г.) за дела по Кодекса за социално осигуряване минималното възнаграждение е 500 лв. Доколкото делото не се отличава с фактическа и правна сложност, проведено е едно единствено съдебно заседание, възражението за прекомерност на адвокатското възнаграждение се явява основателно и Националният осигурителен институт следва да бъде осъден да заплати на С. П. Я. сума в размер на 1 000 лв. – разноски за адвокатско възнаграждение.

Водим от горното АССГ

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалбата на С. П. Я. Решение № 2153-21-91/02.04.2025 г. на Директора на ТП на НОИ С. - град.

ИЗПРАЩА преписката на Директора на ТП на НОИ С. – град за ново произнасяне, съобразно даденото в решението тълкуване на материалния закон.

ОСЪЖДА Национален осигурителен институт да заплати на С. П. Я., ЕГН [ЕГН], направените по делото разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 1 000 лева.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаването му.

СЪДИЯ: